

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 17-12-65341

לפני:

כב' השופטת דגית ויסמן
נציגת ציבור (עובדים), גב' רחל קפר

ג'עפר עווד
ע"י ב"כ עו"ד ליאת פרי

התובע

-

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד עדי וידנה

הנתבע

1
2

פסק דין

1. המחלוקת בין הצדדים היא בשאלה אם כדין חושו דמי פגיעה לתובע ומה הבסיס לחישובם.
2. רקע הדברים:
- א. התובע נפגע בתאונת דרכים ביום 18.9.2011, שהוכרה כפגיעה בעבודה.
- ב. בהליך קודם שהתובע ניהל בבית דין זה (בל 13-03-16963), בפני כב' השופטת יהלום, סגנית הנשיאה, כתוארה אז), נדונה שאלה דומה לזו המתעוררת בהליך זה – "האם כדין חישב הנתבע את שכרו של התובע עובד תשלום דמי הפגיעה בשים לה לעובדות הנטענות על ידי התובע".
- בפסק דין שניתן ביום 19.10.2015 נקבע כי התובע דיווח למס הכנסה על ההכנסות הגבוהות בחודשים יולי ואוגוסט 2011 ושילם מקדמות למס הכנסה בהתאם, וזאת עוד לפני התאונה. על כן התקבלה התביעה ונקבע כך:
- "על הנתבע לערוך את חישוב הגמלה בעקבות תאונת עבודה מיום 18/9/2011, תוך התחשבות בהכנסות התובע לחודשים יולי ואוגוסט 2011".
- ג. ביום 16.2.2016 הנתבע שלח לתובע מכתב, לפיו חישב את הכנסותיו של התובע לפי דו"ח שומה סופית משנת 2011.

24

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 17-12-65341

- 1 ד. התובע הגיש בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט, שנמחקה לאחר דיון במעמד
2 הצדדים (החלטה מיום 1.5.16).
- 3
4 3. אין חולק כי בשומה לשנת 2011 נקבע שהכנסתו של התובע עמדה על 61,315 ₪ (ת/1).
5
6 למעשה, המחלוקת העיקרית בין הצדדים היא משפטית והיא נוגעת לשאלה כיצד היה
7 על הנתבע לחשב את הכנסותיו של התובע המשמשות בסיס לחישוב בגמלאות
8 המשולמות לו עקב התאונה.
- 9
10 4. לטענת התובע, הנתבע סטה מהוראות פסק הדין החלוט, עת חישב את הכנסות התובע
11 לפי דו"ח שומה סופית לשנת 2011. נטען כי מדובר בהתנהגות נעדרת זיקה להוראות
12 פסק הדין. לשיטתו, היה על הנתבע לחשב את הכנסותיו לפי דיווחיו לרשויות המס.
13
14 עוד נטען כי אין להתייחס להוראות סעיף 345 הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
15 התשנ"ה – 1995 (להלן - החוק), שנזכר בתע"צ מטעם הנתבע, מאחר שהתקנות
16 הרלוונטיות הן תקנות הביטוח הלאומי (מקדמות), תשמ"ה – 1984 (להלן – התקנות).
17 בית הדין הפנה בפסק הדין החלוט לתקנות אלה והיה על הנתבע לפעול על פיהן.
- 18
19 5. לטענת הנתבע, פעל בהתאם להוראות פסק הדין ובסיס ההכנסה של התובע עלה מ –
20 54,000 ₪ ל – 61,315 ₪, בהתאם לשומה שהוגשה למס הכנסה, לאחר ניכוי ההוצאות.
21
22 עוד נטען כי בית הדין הורה לערוך את חישוב ההכנסות תוך התחשבות בהכנסות
23 התובע לחודשים יולי ואוגוסט 2011 וכך הוא נהג. בקשת התובע להוסיף את ההכנסות
24 הגולמיות, בהתעלם מהוצאות שהוכרו, שגויה מאחר שחישוב ההכנסה הוא לאחר
25 ניכוי הוצאות, בהתאם לקביעת פקיד השומה. כך אף נפסק בהלכת סדיק (עב"ל (ארצי)
26 20/99 סדיק - המוסד לביטוח לאומי, 18.2.2002 (להלן – עניין סדיק), וכך אף נקבע
27 בתקנה 11(א) לתקנות.
- 28
29 הנתבע הוסיף והפנה להוראות סעיף 345 לחוק, הקובעות כי חישוב ההכנסה השנתי
30 הוא בהתאם לפקודת מס הכנסה. כלומר, הכנסה שנתית בניכוי הוצאות הקשורות
31 במישרין בהשגת ההכנסה, כפי שנקבע על פי סמכותו של פקיד השומה.
- 32
33 **דיון והכרעה**
- 34 6. כפי שתואר לעיל, המחלוקת בין הצדדים היא בשאלה אם הנתבע פעל על פי הוראות
35 פסק הדין.
36

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 65341-12-17

- 1 התובע מבקש לקרוא לתוך פסק הדין הנחייה לנתבע לחשב את השתכרותו ברבע השנה
2 שקדמה לפגיעה, על יסוד המקדמות ששילם לרשויות המס ולא על פי הכנסתו, כפי
3 שנקבע בשומה סופית לשנת 2011 (היא השנה בה נפגע).
- 4
5 לטענה זו אין עיגון בלשון פסק הדין, אשר הורה לנתבע "לערוך את חישוב הגמלה
6 בעקבות תאונת עבודה מיום 18/9/2011, תוך התחשבות בהכנסות התובע לחודשים
7 יולי ואוגוסט 2011." (ההדגשה הוספה – ד.ו.). זאת בניגוד לאופן בו פעל הנתבע
8 מלכתחילה, כשהתעלם מההכנסות של התובע כעצמאי בחודשים 7-8/11 והפעיל את
9 תקנה 11(א) לתקנות. כאמור, בית הדין הורה לנתבע לכלול בחישוב גם את ההכנסות
10 בחודשים הסמוכים לתאונה.
- 11
12 בפועל, כאשר הנתבע חישב את הכנסות התובע לפי שומה לשנת 2011, הכוללת מטבע
13 הדברים גם את ההכנסה לחודשים יולי ואוגוסט 2011, פעל על פי הוראות פסק הדין.
14
- 15 מסקנה זו גם מתיישבת עם האמור בסעיף 20 לפסק הדין, אליו התובע הפנה, ובו נקבע .7
16 כי הנתבע "לא רשאי להתעלם מההכנסות בחודשים אלה. ברי שחישוב הגמלה יערך
17 על פי הקבוע בתקנות, לרבות יולי ואוגוסט 2011" (ההדגשה במקור – ד.ו.).
- 18
19 לתוצאה דומה ניתן להגיע מניתוח הוראות הדין לגבי חישוב גמלאות נפגעי עבודה .8
20 לעצמאים. עניין זה הוסבר בהרחבה בע"ל (ארצי) 32864-10-14 **זורושקביץ – המוסד**
21 **לביטוח לאומי**, 25.2.16 (ההדגשה הוספה – ד.ו.):
- 22
23 "סעיף 97 לחוק קובע כי שיעור דמי הפגיעה הוא שלושה רבעים "משכר עבודתו
24 הרגיל של המבוטח". סעיף 98(א) לחוק קובע כי "שכר העבודה הרגיל" הוא
25 "הסכום המתקבל מחלוקת הכנסת המבוטח, ברבע השנה שקדם ליום שבעדו
26 מגיעים לראשונה דמי פגיעה, בתשעים" (הדגשה הוספה – א.א.). לגבי עצמאי
27 נקבע בסעיף 98(ב) לחוק כי "הכנסה" היא "ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב
28 דמי הביטוח בעד רבע השנה האמור בסעיף קטן (א)". אשר על כן, על מנת
29 לחשב את הכנסתו של מבוטח עצמאי לצורך חישוב דמי הפגיעה, יש לבחון מה
30 היתה ה"הכנסה" שלו ברבע השנה שקדם ליום שבעדו מגיעים לראשונה דמי
31 פגיעה.
- 32
33 בסעיף 345(ב)(1) ו-2 לחוק נקבע כי מבוטח שהוא עצמאי חייב בתשלום דמי
34 הביטוח לפי השומה הסופית של הכנסתו בשנה השוטפת מהמקורות
35 המפורטים בסעיפים 1) ו-8 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – פקודת
36 מס הכנסה).
- 37
38 עולה מן המקובץ עד כה כי תשלום גמלאות מחליפות הכנסה (כדוגמת דמי
39 פגיעה וקצבת נכות) למבוטח, לרבות למבוטח שהוא עצמאי, מחושב, ככלל,
40 כנגזרת של הכנסתו השוטפת לפי השומה הסופית של השנה השוטפת. ויודגש,

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 17-12-65341

1 שומה סופית אינה בהכרח "שומה עצמית" שדווחה על ידי המבוטח מכוח
2 סעיף 145(א) לפקודת מס הכנסה.
3

4 בצד הכלל האמור, הוסמך שר העבודה והרווחה (להלן – השר), בסעיף
5 345(ב)(3) לחוק, לקבוע בתקנות: "א) תנאים וכללים שלפיהם שומה עצמית
6 כמשמעותה בסעיף 145(א) לפקודת מס הכנסה (להלן - שומה עצמית), תיחשב
7 כשומה סופית; (ב) נסיבות שבהן תיחשב ההכנסה בשנה השוטפת, שלפיה
8 שולמו מקדמות כאמור כהכנסה לפי שומה סופית." (הדגשות הוספו –
9 א.א.)

10
11 השר עשה שימוש בסמכותו כאמור וקבע בתקנה 11 את ההוראות הבאות
12 (שמטעמי נוחות נצטט אותן להלן שוב):
13 ...
14

15 התקנה יוצרת מה שמכונה "גמלה חוסמת", שכן במקרה של פגיעה בעבודה
16 של עצמאי – יחושבו דמי הפגיעה וקצבת הנכות מהעבודה בהתאם לשומה
17 שלפיה שולמו מקדמות דמי הביטוח בשנה השוטפת, וזאת אף אם הכנסת
18 העצמאי על פי השומה הסופית היתה גבוהה מההכנסה שלפיה שולמו
19 המקדמות. בכך למעשה "נחסמת" האפשרות לעשות שימוש בשומה הסופית
20 של השנה השוטפת לצורך קביעת ההכנסה שתהווה בסיס לחישוב הגמלאות,
21 הן כשאר השומה הסופית משקפת הכנסה גבוהה מההכנסה שלפיה שולמו
22 המקדמות, והן כאשר השומה הסופית משקפת הכנסה נמוכה יותר."
23

24 מהדברים שהובאו לעיל עולות שתי מסקנות. האחת, כי את הכנסתו של העצמאי יש
25 לחשב בהתאם לשומה שנתית שנקבעה על ידי פקיד השומה, היינו הכנסה בניכוי
26 הוצאות מוכרות. השניה, כי אין יסוד לטענת התובע כאילו יש לקרוא את תקנה 11
27 במנותק מסעיף 345 לחוק.

28
29 9. זאת ובנוסף – תקנה 11 נדונה גם בעניין שוטון (עב"ל (ארצי) 51290-05-16 שוטון –

30 המוסד לביטוח לאומי, 21.11.2017), שם נפסק כי במקום בו לא חלה תקנה 11
31 לתקנות, משמעות הדבר היא שיש לחשב את דמי הפגיעה למבוטח העצמאי "בהתאם
32 להוראות סעיפים 97 ו-98 לחוק הביטוח הלאומי, על פי הכנסתו ברבע השנה שקדם
33 למועד בו הוא זכאי לדמי פגיעה. הכנסה זו מחושבת על פי הוראת סעיף 345(ב)(1) לחוק
34 על פי השומה הסופית לשנת 2013, היא השנה בה אירעה הפגיעה". בעניינו של התובע

35 – שומה סופית לשנת 2011 (ת/1), כפי שהנתבע נהג בפועל.

36
37 לא למותר לשוב ולהזכיר כי בהליך הקודם התקבלה טענת התובע לפיה אין לפעול
38 בעניינו לפי תקנה 11(א) (ר' למשל סעיף 2 לסיכומי התובע).
39

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 65341-12-17-17

10. לאור הנימוקים המפורטים לעיל, דין התביעה להידחות, באשר הנתבע פעל כדין כאשר
2 חישב את הגמלאות לתובע, בגין פגיעה מיום 18.9.11, לפי שומה סופית לשנת 2011
3 (ת/1).

4

5

כמקובל בהליכים מתחום הביטחון הסוציאלי – אין צו להצאות.

6

7

8

ניתן היום, ה' ניסן תש"פ, (30 מרץ 2020), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

9

דגית ויסמן, שופטת

רחל קפר
נציגת ציבור (עובדים)

10

11

12

13

